

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НІЖИНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ МИКОЛИ ГОГОЛЯ
Факультет педагогіки, психології, соціальної роботи та мистецтв
Кафедра інструментально-виконавської підготовки

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Ректор університету

Олександр САМОЙЛЕНКО

2025 р.

ПРОГРАМА

атестаційного екзамену

для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
освітня програма: Музичне мистецтво

Профілізація «Музично-інструментальне мистецтво» (оркестрові інструменти)

Галузь знань: 02 Культура і мистецтво

Спеціальність: 025 Музичне мистецтво

Форма навчання: денна/заочна

Ніжин - 2025

Програма підсумкової атестації «Атестаційний екзамен» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю: 025 Музичне мистецтво галузі знань: 02 Культура і мистецтво. Ніжин, 2025. 15 с.

Кваліфікація: Бакалавр музичного мистецтва. Диригент оркестру. Артист оркестру. Викладач інструментальних дисциплін (народних, духових, спеціальних інструментів) початкових спеціалізованих мистецьких навчальних закладів.

Розробник:

Микола ШУМСЬКИЙ – народний артист України, професор кафедри інструментально-виконавської підготовки Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя

Затверджено на засіданні кафедри
інструментально-виконавської підготовки
протокол № 6 від 24.12.2024 р.

Затверджено Вченою радою факультету
педагогіки, психології, соціальної роботи
та мистецтв протокол № 6 від 29.01.2025 р.

Ніжин - 2025

Пояснювальна записка

Програма атестаційного екзамену розроблена відповідно до Стандарту вищої освіти України першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю: 025 «Музичне мистецтво», галузі знань 02 Культура і мистецтво для денної та заочної форм навчання.

Метою підсумкової атестації бакалавра є встановлення відповідності результатів навчання професійної підготовки випускника за фахом 025 «Музичне мистецтво», вимогам державного стандарту, що мають забезпечити його конкурентоздатність на ринку праці та стати передумовою для продовження навчання в магістратурі.

Завдання підсумкової атестації: оцінити рівень практичної та теоретичної підготовки випускників до виконання професійних завдань; визначити готовність кожного випускника до різних видів професійної діяльності: художньо-творчої, педагогічної, організаційно-управлінської, музично-просвітницької, тобто, встановити наявність загальних та професійних компетентностей випускників, відповідно до стандарту вищої освіти.

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі музичної професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування системи інтегрованих художньо-естетичних знань з теорії, історії музики, педагогіки та виконавства та характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

- ЗК1. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово;
- ЗК3. Здатність до аналізу і синтезу;
- ЗК5. Здатність до пошуку та аналізу інформації з різних джерел, що стосується концертно-виконавської, навчально-виховної та організаційної діяльності дитячого колективу;
- ЗК7. Здатність бути критичним і самокритичним;
- ЗК8. Здатність до застосування знань у практичній роботі з дитячим колективом;
- ЗК9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями;
- ЗК11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт (інструментально-виконавської діяльності);
- ЗК12. Здатність працювати автономно;
- ЗК13. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість;
- ЗК15. Здатність генерувати нові творчі ідеї (креативність);
- ЗК17. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя;
- ЗК19. Здатність до безперервного та активного навчання, самоосвіти, постійного підвищення кваліфікації, здатність учитися протягом життя і оволодівати сучасними знаннями).

Фахові компетентності:

- ФК1. Здатність демонструвати достатньо високий рівень виконавської майстерності;

- ФК2. Здатність створювати та реалізовувати власні художні концепції у виконавській діяльності;
- ФК5. Здатність використовувати знання про основні закономірності й сучасні досягнення у теорії, історії та методології музичного мистецтва;
- ФК7. Здатність володіти науково-аналітичним апаратом та використовувати професійні знання у практичній діяльності;
- ФК8. Здатність здійснювати диригентську діяльність;
- ФК9. Здатність розуміти основні шляхи інтерпретації художнього образу;
- ФК10. Здатність застосовувати базові знання провідних музично-теоретичних систем та концепцій;
- ФК11. Здатність оперувати професійною термінологією;
- ФК12. Здатність збирати, аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її в процесі практичної діяльності;
- ФК13. Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків;
- ФК14. Здатність демонструвати базові навички ділових комунікацій;
- ФК15. Здатність здійснювати менеджерську/ лекторську/аранжувальну діяльність в сфері музичного мистецтва;
- ФК16. Здатність використовувати засоби масової інформації для просвітництва, популяризації та пропаганди досягнень музичної культури;
- ФК18. Здатність свідомо поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями у виконавстві, музикознавстві та музичній педагогіці;
- ФК19. Здатність креативно підходити до розв'язання завдань у сфері професійної діяльності;
- ФК21. Здатність розвивати художньо-творчий потенціал учнів та презентувати їх досягнення;
- ФК22. Здатність комунікувати у віртуальному просторі.

Форма проведення підсумкової атестації.

Атестація здобувачів бакалаврського рівня за спеціальністю: 025 «Музичне мистецтво» здійснюється у формі атестаційного екзамену, під час якого студент – випускник повинен продемонструвати теоретичні знання та практичні навички, а саме: майстерність володіння диригентською технікою, уміння виконувати музичні твори та створювати яскраві художні образи, продемонструвати сформовані фахові практичні компетентності та виявити належні теоретичні знання з «Методики викладання фахових дисциплін».

Атестаційний екзамен передбачає перевірку досягнень **результатів навчання** визначених державним стандартом та освітньою програмою, а саме:

- ПРН1. Демонструвати артистизм, виконавську культуру та технічну майстерність володіння інструментом (голосом) на належному фаховому рівні під час виконавської (диригентської) діяльності;
- ПРН2. Володіти методами та навичками оркестрової та ансамблевої гри (ансамблевого / хорового співу), репетиційної роботи та концертних виступів;

- ПРН3. Демонструвати різні методики удосконалення виконавської діяльності.
- ПРН4. Аналізувати музичні твори з виокремленням їх належності до певної доби, стилю, жанру, особливостей драматургії, форми та художнього змісту;
- ПРН5. Відтворювати драматургічну концепцію музичного твору, створювати його художню інтерпретацію;
- ПРН7. Володіти методами опрацювання музикознавчої літератури, узагальнення та аналізу музичного матеріалу, принципами формування наукової теми та розуміння подальших перспектив розвитку даної проблематики в різних дослідницьких жанрах;
- ПРН8. Демонструвати володіння музично-аналітичними навичками в процесі створення виконавських та педагогічних інтерпретацій;
- ПРН9. Демонструвати володіння теоретичними та практичними основами інструментування, аранжування музики та композиції, вміння здійснювати переклад музичних творів для різних колективів (оркестру, ансамблю, хору);
- ПРН10. Володіти базовими знаннями, практичними навичками організаційної та творчої роботи з ансамблевим колективом;
- ПРН12. Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом;
- ПРН13. Вміти здійснювати педагогічну діяльність.
- ПРН14. Використовувати на професійному рівні методи та прийоми викладання гри на інструменті.
- ПРН16. Виявляти розуміння фінансово-адміністративних принципів організації мистецьких заходів, закладів культури та музичної освіти.
- ПРН17. Демонструвати аргументовані знання з особливостей музичних стилів різних епох;
- ПРН18. Володіти педагогічною технікою, культурою педагогічного спілкування, прийомами професійно-педагогічного самовдосконалення та усвідомлює необхідність навчання впродовж всього життя.
- ПРН19. Знати і розуміти основні тенденції сучасної вітчизняної та зарубіжної мистецької педагогіки та музичного виконавства.
- ПРН20. Вміти використовувати інформаційні технології у власній музично-педагогічній та художньо-творчій діяльності.
- ПРН21. Здійснювати художньо-просвітницьку діяльність, зберігати регіональні традиції, популяризувати і примножувати національну культуру в Україні та поза її межами.
- ПРН22. Здатність реалізовувати принципи гуманізму в професійній діяльності та керується ними в повсякденному житті.
- ПРН23. Уміння професійної комунікації державною мовою в усній та писемній формах, виявляє здатність послуговуватися фаховими термінами в ході професійного

спілкування; здатний застосовувати знання про мовлення в роботі над вокально-хоровими творами.

До атестаційних випробувань допускаються студенти-випускники, що успішно завершили навчання в повному обсязі освітньої професійної програми за фахом.

Підсумкова атестація здійснюється екзаменаційною комісією, яку очолює голова – провідний фахівець в області музичного виконавства.

Програма кваліфікаційної атестації доводиться до відома студента не пізніше, ніж за шість місяців до її початку.

Рішення атестаційної комісії приймаються на закритих засіданнях простою більшістю голосів членів комісії, які беруть участь в засіданні, при обов'язковій присутності голови комісії.

Результати атестаційного екзамену оголошуються публічно.

Здобувачі вищої освіти та інші особи, присутні на атестації, можуть вільно здійснювати аудіо та /або відео фіксацію процесу атестації.

Атестаційний екзамен профілізації «Музично-інструментальне мистецтво» складається з двох частин: теоретичної та практичної.

Атестаційний екзамен покликаний визначити ступінь теоретико-методологічної підготовленості студента до здійснення самостійної професійної діяльності у виконавсько-педагогічній сфері на засадах компетентнісного підходу. Водночас екзамен має на меті комплексне оцінювання рівня сформованості фахових компетентностей здобувача вищої освіти, його здатності до аналітичного осмислення виконавського репертуару різних історико-стильових напрямів, а також умінь виконавської реалізації та педагогічної інтерпретації музичних творів, включаючи володіння сучасними методиками роботи з дітьми різних вікових груп.

Атестаційний екзамен для профілізації «Музично-інструментальне мистецтво»

Атестаційний екзамен **профілізації «Музично-інструментальне мистецтво (оркестрові інструменти)»** складається з двох частин: теоретичної та практичної.

Мета атестаційного екзамену полягає у визначенні рівня теоретико-методологічної підготовки студентів до самостійної педагогічної та виконавської діяльності на засадах компетентнісного підходу, та опанування ними фаховими методиками роботи з дітьми різних вікових категорій.

1. Теоретична частина

Перелік питань що виносяться на атестаційний екзаме́н

1. Комплексний розвиток музичних здібностей учня-інструменталіста
 - Психолого-педагогічні умови формування музичних здібностей учня-інструменталіста.
 - Індивідуальний підхід у розвитку творчого потенціалу учнів.
 - Взаємозв'язок технічного та художнього компонентів у процесі інструментального навчання.
2. Особливості підготовки майбутнього викладача інструментальних дисциплін
 - Компетентнісний підхід у професійній підготовці викладача-інструменталіста.
 - Поєднання виконавської та педагогічної підготовки в навчальному процесі.
 - Формування методичної культури майбутнього викладача інструментальних дисциплін.
3. Теоретико-методологічні засади розвитку виконавських умінь учня-інструменталіста.
 - Виконавські та педагогічні принципи виконавського мистецтва.
 - Міжпредметні зв'язки в процесі навчання в класі спеціального музичного інструменту.
 - Музично-педагогічний та виконавський досвід провідних педагогів у галузі інструментального виконавства.
4. Психолого-педагогічні основи розвитку учня-інструменталіста.
 - Організація роботи учня в класі спеціального музичного інструменту.
 - Основні етапи роботи у класі: початкова, поглиблена, цілісна, кінцева.
 - Готовність учня до концертного виступу. Сценічне виховання учня у класі.
5. Сутність поняття «жанр» у виконавському мистецтві.
 - Жанри поліфонічної музики.
 - Музика Віденських класиків.
 - Жанри романтичної доби музичного мистецтва.
6. Сильовий підхід в навчанні гри на спеціальному музичному інструменті.
 - Силь як естетична категорія.
 - Сильовий підхід у музичній педагогіці.
 - Практична реалізація стильового підходу в навчанні гри на музичному інструменті.
7. Удосконалення теоретичних та виконавських знань у процесі музично-виконавської підготовки.
 - Теоретичні та практичні питання роботи над поліфонічними творами у класі. Особливості виконання поліфонії.
 - Методика роботи над творами великої форми.
 - Основні задачі роботи над розгорнутими творами технічного та кантиленного характеру.
8. Педагогічні ідеї видатних педагогів-інструменталістів у контексті розвитку виконавського мистецтва.

- Основні зарубіжні інструментальні школи.
 - Європейський педагогічний досвід у галузі виконавської підготовки.
 - Українська виконавська освіта в контексті вітчизняної виконавської культури.
9. Провідні інструментально-виконавські школи.
- Музично-педагогічний та виконавський досвід провідних європейських шкіл
 - Західноєвропейські інструментально-виконавські школи: традиції та новаторство.
 - Вплив української та європейської педагогічної думки на формування виконавських шкіл.
10. Сучасний стан інструментальної підготовки.
- Діяльність вітчизняних сучасних педагогів.
 - Огляд інструментальних навчальних посібників.
11. Методика початкового навчання гри в оркестрі, ансамблі.
- відбір учасників та формування інструментального складу ансамблю або оркестру;
 - основи техніки гри на оркестрових інструментах;
 - основні компоненти музичної мови;
 - засоби виразного виконання музики;
 - «цифрова» та «буквена» система запису музики в навчанні гри на музичних інструментах.
12. Зміст та планування навчання. Тематичний план роботи.
- графік навчальної роботи;
 - планування роботи, оцінка знань оркестрантів, організація самоврядування у оркестровому класі;
 - репертуар на початковому етапі навчання;
 - навчальний та концертний репертуар;
13. Навчання гри на кобзі та інструментах кобзової групи;
14. Навчання гри на акомпануючих інструментах оркестру;
15. Навчання гри на язичкових клавішних інструментах народного оркестру.
- методика навчання гри на баяні та акордеоні;
 - особливості підготовки баяністів та акордеоністів-оркестрантів.
16. Навчання гри на дитячих музичних інструментах та сопілці.
17. Навички оркестрової гри.
- ритм, штрихи, артикуляція, фразування;
 - ансамбль, гра з диригентом;
 - музикування по нотах та читка з листа.
18. Робота з оркестром. Зміст та завдання різних форм роботи з оркестром.
- індивідуальні заняття;
 - групові репетиції;
 - загальні репетиції.
19. Самостійна робота диригента. Підготовка до репетиції.
- історико-стилістичний аналіз музичного твору;
 - теоретичний аналіз музичного твору;
 - виконавський аналіз партитури;

- педагогічний аналіз партитури;
 - планування форми проведення репетиції та послідовності роботи над музичним твором.
20. Розучування музичного твору з оркестром.
- увага оркестрантів та дисципліна;
 - послідовність роботи над різними компонентами музичного твору (мелодія, акомпанемент, педаль, контрапункт, тощо);
 - диригентський жест та «слово».
21. Підготовка та проведення концертних виступів.
Види концертів - звітний концерт, сольний концерт, тематичний концерт, участь у концерті. Створення концертної програми. Розробка драматургії концертної програми. Сценарій. Принцип «наростання» та принцип контрасту. Залежність концертної програми від аудиторії та місця проведення концерту. Організація концертного виступу.
22. Пікколо, перший та другий баян оркестру народних інструментів.
Характеристика інструментів: стрій, діапазон, технічні можливості, темброва характеристика. Роль в оркестрі.
23. Баян баритон.
Характеристика інструменту: стрій, діапазон, технічні можливості, темброва характеристика. Роль в оркестрі.
24. Баян бас та баян контрабас.
Характеристика інструментів: стрій, діапазон, технічні можливості, темброва характеристика. Роль в оркестрі.
25. Акомпануючі інструменти.
Характеристика інструментів: стрій, діапазон, технічні можливості, темброва характеристика. Роль в оркестрі.
26. Група перших та других домр (кобз).
Характеристика інструментів: стрій, діапазон, технічні можливості, темброва характеристика. Роль в оркестрі.
27. Група альтів та тенорів.
Характеристика інструментів: стрій, діапазон, технічні можливості, темброва характеристика. Роль в оркестрі.
28. Ударні інструменти оркестру.
Характеристика інструментів: стрій, діапазон, технічні можливості, темброва характеристика. Роль в оркестрі.
29. Група басів та контрабасів.
Характеристика інструментів: стрій, діапазон, технічні можливості, темброва характеристика. Роль в оркестрі.
30. Ансамбль дитячих музичних інструментів.
Варіанти інструментального складу. Характеристика інструментів: стрій, діапазон, тембр звучання, технічні можливості. Роль в ансамблі.
31. Ансамбль сопілкарів.
Варіанти інструментального складу. Характеристика інструментів: стрій, діапазон, тембр звучання, технічні можливості. Роль в ансамблі.

32. Інструментальний ансамбль «троїсті музики».

Варіанти інструментального складу. Характеристика інструментів: стрій, діапазон, тембр звучання, технічні можливості. Роль в ансамблі.

33. Естрадний ансамбль

Варіанти інструментального складу. Характеристика інструментів: стрій, діапазон, тембр звучання, технічні можливості. Роль в ансамблі.

34. Фінансово-адміністративні принципи організації мистецьких заходів, закладів культури та музичної освіти.

2. Практична частина

«Оркестрове диригування»

Метою практичної частини з «Оркестрового диригування» є підсумкова перевірка набутих студентами систематизованих знань, виконавських диригентських умінь та навичок, необхідних для осмисленої професійної роботи з дитячим оркестром.

Практична частина атестаційного екзамену проходить у формі концертного виступу студентів із заздалегідь підготовленою концертною програмою.

Практична частина екзамену також передбачає усну анотацію на один музичний твір за наступним планом:

- Історико-стилістичний аналіз партитури, який включає розкриття соціально-історичних умов створення твору; характеристику епохи у якій жив автор; основних художніх напрямів у мистецтві, зокрема музичному, того часу; ознаки художнього напрямку, представником якого є даний композитор; особливості творчості автора, естетичні, філософські погляди, стильові особливості музики даного композитора.
- Музично-теоретичний аналіз здійснюється з метою осмислення засобів музичної та художньої виразності, що використані автором. Студентам рекомендується звернути особливу увагу на розкриття музично-мовних, емоційно-образних виражальних засобів у оркестровій партитурі, визначення драматургії змістовних процесів та розкриттю загальної художньої ідеї (художньої концепції) музичного твору засобами оркестрової палітри.
- Виконавський аналіз музичного твору містить два аспекти. *Перший* полягає у визначенні засобів виконавської виразності, притаманних для даного твору. Студентам необхідно визначити основні виконавські штрихи, прийоми, засоби; охарактеризувати метроритмічні, динамічні, темпові особливості; розкрити темброву драматургію музичного твору (аналіз оркестровки); вказати на агогічні, артикуляційні особливості; виділити кульмінаційні «точки» епізодів, розділів та загальну кульмінацію.

Другий аспект виконавського аналізу зорієнтований на визначення диригентських засобів спілкування з колективом, необхідних для реалізації художніх та технічних завдань. Це можуть бути наступні завдання: вибір схеми диригування; темпу; амплітуди жесту; показ вступів; зняття; підготовка фермат тощо. На завершальному етапі перед диригентом постає творче завдання – розкрити диригентські методи забезпечення динамічного та агогічного плану музичного твору.

- Методичний аналіз передбачає необхідність виділення у партитурі технічно складних епізодів. Студентам необхідно чітко усвідомити характер труднощів, які можуть виникнути у оркестрантів це музично-виражальні – ансамблеві, фактурні, метроритмічні, темпові та психологічні – розподіл уваги, взаємодія, пристосування тощо. Заключний етап роботи полягає у розкритті способів подолання труднощів, характерних для даної партитури та складання детального плану розучування музичного твору з оркестром.

Основні критерії оцінювання виступів студентів з оркестрового диригування

1. Семантика диригентської техніки
2. Креативність диригентської техніки
3. Художня інтерпретація
4. Особистісні якості диригента
5. Артистизм та культура сценічної поведінки

ОЦІНКА 90-100 балів (відмінно) – диригент на творчому рівні демонструє пластичність, свободу, економність, графічну ясність диригентських рухів, художню доцільність прийомів мануальної техніки, комплементарно застосовує прийоми диригентської техніки відповідно стилю та жанру виконуваних творів, виявляє особистісну переконливість у втіленні пластичного образу, осмислено втілює у диригуванні власну виконавську інтерпретацію музичних творів, що проявляється у яскравому втіленні художньої форми, переконливо проявляє у процесі диригування вольові суттєвостно-управлінські якості диригента, демонструє адекватну музичному твору емоційність, артистизм як показник глибокого проникнення в образну сферу творів, що надає виступу ознаки професіоналізму, яскравості; виявляє зосередженість, естетичність рухів та диригентського іміджу, переконливість зовнішнього вигляду.

ОЦІНКА 74-89 балів (добре) – диригент застосовує на продуктивному рівні практичне володіння основними принципами диригентських рухів, застосовує прийоми диригентської техніки, які в основному відповідають стилю та жанру виконуваних творів, добре втілює виконавську інтерпретацію музичних творів програми відповідно моделі, запропонованої викладачем, рівень особистісних вольових суттєвостно-управлінських якостей диригента відповідає продуктивному, тобто відпрацьованому у диригентському класі, в основному, на продуктивному рівні, проявляє емоційність, артистизм у ході виступу зовнішній вигляд охайний, зосередженість переважно рівномірною.

ОЦІНКА 60-73 балів (задовільно) – у процесі виконання переважає елементарний мануально-технічний рівень диригентських рухів, застосовуються уніфіковані прийоми диригентської техніки, які не відповідають стилю та жанру виконуваних творів, відсутня виразна виконавська інтерпретація музичних творів, але має місце відтворення відповідне до нотації; студент не демонструє особистісні вольові якості диригента, під час диригування міміка досить одноманітна, не виявляє виразної емоційності, артистизму, не приділяє уваги зовнішнім проявам диригентської естетики (форма одягу, хода, постава, загальна сценічна культура).

ОЦІНКА 1-59 балів (незадовільно) – диригентські рухи безсистемні, примітивні, не відповідають навіть елементарному рівню, тип рухів студента знаходиться на рівні відтворення простих схем, мають місце грубі помилки у малюнку сіток та їх метричній відповідності, виступ студента являє зразок схоластичного відбиття абстрактних схем, немає необхідних афтактів як показників управління виконанням, під час диригування міміка одноманітна, не виявляє емоційності, артистизму, зовнішній вигляд неохайний.

Орієнтовний список репертуару, що може бути використаний при складанні кваліфікаційних програм студентів

Оркестрові п'єси

1. З. Абреу. «Тіко-тіко»
2. Є. Адамцевич. «Запорізький марш»
3. І. Альбеніс. «Легенда»
4. Т. Альбіноні. «Адажіо»
5. О. Білошицький. «Хмари Гренади» з «Іспанської сюїти»
6. Л. Берстайн. «Давайте радіти»
7. Ж. Боскофф. «Тарантела»
8. Й. Брамс. «Угорський танок № 4»
9. Й. Брамс. «Угорський танок № 5»
10. В. Кіляр. «Полонез» з музики до кінофільму «Пан Тадеуш»
11. Е. Гренадос. «Іспанський танок»
12. Е. Гріг. «Інтермеццо»
13. Е. Гріг. «Ранок» з музики до драми Ібсена «Пер Гюнт»
14. Е. Гріг. «Хода гномів» з музики до драми Ібсена «Пер Гюнт»
15. Е. Гріг. «У печері гірського короля», з музики до драми Ібсена «Пер Гюнт»
16. Ш. Гуно. «Танок» з опери «Фауст»
17. К. Дебюссі. «Ляльковий кек-уок»
18. С. Ірадьер. «Голубка»
19. А. Кос-Анатольський. «Романс» з балету «Хустка Довбуша»
20. Е. Коутс. «Сента-вальс»
21. Е. Кук. «Болівар»
22. М. Лисенко. «Елегія»
23. А. Мачаваріані. Танок мавританських дівчат з балету «Отелло»
24. Д. Мендель. «Тінь твоєї посмішки»
25. Г. Міллер. «Місячна серенада»
26. А. Нечипоренко. «Український ліричний танок»
27. В. Підгорний. «Повій, вітре, на Вкраїну»
28. А. П'яццолла. «Танго кохання»
29. А. П'яццолла. «Adios Nonino»
30. А. П'яццолла. «Oblivion»
31. М. Равель. «Малагуенья» з «Іспанської рапсодії»
32. М. Равель. «Прелюдія ночі» з «Іспанської рапсодії»
33. Л. Ревуцький. «Прелюд»

- 34. Я. Сібеліус. «Сумний вальс»
- 35. Й. Штраус. «Марш Радецького»
- 36. Й. Штраус. «Персидський марш»
- 37. М. Шумський. «Екзотичний танок»

Оркестрові акомпанементи

- 38. А. Авдієвський. Обробка укр. нар. пісні «Ой у лузі червона калина»
- 39. О. Білаш. «Любисток»
- 40. О. Білаш. «Молдаваночка»
- 41. О. Білаш. «Полтавська полька»
- 42. О. Білаш, сл. С. Пушика. «Над горою місяць повен»
- 43. Д. Бонковський, сл. Т. Шевченка, обр. Л. Кауфмана. «Нащо мені чорні брови»
- 44. Д. Бонковський. «Чорнії брови, карії очі»
- 45. В. Верменич. «Чорнобривці»
- 46. Г. Гладкий, сл. Т. Шевченка. «Зоре моя вечірняя»
- 47. Л. Деліб. «Іспанська пісня»
- 48. Г. Доніцетті. Романс Неморіно з опери «Любовний напій»
- 49. А. Дорожкін. «Гандзя»
- 50. І. Доскалов. «На вулиці скрипка грає»
- 51. В. Заремба. «Дивлюсь я на небо»
- 52. І. Кальман. Дуєт Сільви та Едвіна з оперети «Сільва»
- 53. Е. Канніо. «Закоханий солдат»
- 54. І. Карабиць. «Пісня про добро»
- 55. В. Катрау. «Санта Лючія»
- 56. Л. Кауфман. Обробка укр. нар. пісні «Ой не світи місяченьку»
- 57. Дж. Каччіні. «Ave Maria»
- 58. А. Кос-Анатольський. «Чотири воли пасу я»
- 59. А. Кос-Анатольський. «Ой піду я межи гори»
- 60. А. Кос-Анатольський. «Найдорожча»
- 61. А. Кос-Анатольський «Чом, чом не прийшов»
- 62. Б. Кноп. «Полонез» для тромбона з оркестром
- 63. В. Косенко. «Баламуте»
- 64. Е. Куртіс. «Повернись у Соренто»
- 65. Е. Куртіс. «Співай мені»
- 66. Л. Левітова, сл. Т. Шевченка. «Ой маю, маю я оченята»
- 67. М. Лисенко. Пісня Наталки з опери «Наталка Полтавка»
- 68. М. Лисенко. «Верховино, ти світку наш»
- 69. М. Лисенко. Пісня Петра (з опери Наталка-Полтавка)
- 70. М. Лисенко. Арія Венери з опери «Енеїда»
- 71. М. Лисенко. Пісня Цвіркунки з оп. «Чорноморці»
- 72. М. Лисенко. «Пливе човен»
- 73. Б. Лятошинський. Обробка укр. нар. пісні «Якби мені не тиночки»
- 74. В. Матвійчук. «Ватра» концертна п'єса для сопілки з оркестром
- 75. Л. Матвійчук. Обробка укр. нар. пісні «По садочку ходжу» для двох домр з оркестром

76. В. Монті. «Чардаш» для ксилофона з оркестром
77. Я. Орлов, сл. Т. Шевченка. Обробка укр. нар. пісні «Бандуристе, орле сизий»
78. О. Олексієнко. «Весняний Париж» для баяна з оркестром
79. А. П'яццолла. «Облівіон» для піаніки (акордеона) з оркестром
80. Х. Родріго. «Аранхуеський концерт» для гітари з оркестром, II частина.
81. П. Сарасате. «Чорне віяло»
82. І. Синиця. Обробка укр. нар. пісні «Ой я знаю, що гріх маю»
83. М. Скорик. «Мелодія» для скрипки з оркестром
84. М. Скорик. «Іспанський танок» для скрипки з оркестром
85. М. Твердий. «Весела журба»
86. Б. Тимофєєв. «Пташки», обробка старовинної французької пісні
87. Р. Фальо. «Скажіть дівчата»
88. О. Худотеплий. «Романс»
89. В. Чіара. «Горда чарівність осанки»
90. І. Шамо. «Україно любов моя»
91. М. Шумський. Обробка молдавської народної мелодії «Жайвір» для ксилофону з оркестром.
92. К. В. Торрес, обробка М. Шумського. «Bessame mucho».
93. Сл. В. Діденка, мелодія Б. Буєвського, обробка М. Шумського. «На долині туман».
94. Я. Барнич, обробка М. Шумського. «Гуцулка Ксеня».

Рекомендована література

1. Андрєєва О. Ударні інструменти сучасного симфонічного оркестру. Київ : Музична Україна, 1985.
2. Апатський В. Методика викладання гри на духових інструментах, Київ, Вип.4., Київ, 1976.
3. Апатський В. Питання музичного виконавства та педагогіки, Київ, 1979
4. Апатський В. Основи теорії і методики духового музично-виконавського мистецтва. Учбовий посібник для студентів вищих музичних учбових закладів. Київ: НМАУ ім. П. І. Чайковського, 2006.
5. Біла Н. Л., Шумський М. О. Навчальний посібник «Основи оркестрової підготовки: (початковий етап). Частина I// Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2014. 117 с.
6. Біла Н. Л., Шумський М. О. Навчальний посібник «Основи оркестрової підготовки: (початковий етап). Частина II // Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2015. 98 с.
7. Гуменюк А. Інструментальна музика. Київ : Наукова думка, 1972.
8. Гуменюк А. Українські народні музичні інструменти. Київ : Наукова думка, 1967.
9. Іваницький А. І. Українська народна музична творчість. Київ : Музична Україна, 1990. 182 с.
10. Іванов П. Т. Оркестр народних українських інструментів. Київ: Музична Україна, 1981.
11. Лапченко В. П. Методика початкового навчання гри в оркестрі народних інструментів. Київ : Музична Україна, 1985. 64 с.
12. Лебедев В. К. Використання народних музичних інструментів у загальноосвітній школі. // Навчальний методичний посібник зі спеціальності «Музична педагогіка та

- виховання». Для студентів муз.-пед. факультетів та вчителів музики. – Вінниця: Нова книга, 2004. 112 с.
13. Леонтієв П. П., Печенюк М. А. Буквар сопілкаря. Навч.-метод. посібник. – Хмельницький: Поділля, 1988. 136 с.
 14. Лисенко М. В. Народні музичні інструменти на Україні. Київ: Мистецтво, 1955.
 15. Манжора Б. Методика навчання гри на тромбоні. Київ, 2006.
 16. Методичні рекомендації до вивчення інструментів духового та естрадного оркестру / Укл. О. Ю. Данилов. Київ: КДІК, 2001.
 17. Мимрик М. Р. Саксофон в українській камерній музиці кінця ХХ-початку ХХІ століття : композиторська творчість і виконавська практика: Дис. канд.мистецтвознавства;17.00.03 / НАН України; Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського. Київ, 2013. 244 с.
 18. Посвалюк В. Т. Мистецтво гри на трубі в Україні: монографія. Київ:КНУКіМ, 2006. 400 с.
 19. Посвалюк В. Т. Шляхи становлення і проблеми розвитку української школи виконавства на трубі.
 20. Пшеничний Д. Інструментовка для оркестру народних інструментів. Київ : Музична Україна, 1985. 220 с.
 21. Чуриков В. Раціональне використання аплікатури в грі на сасофоні: навч.-метод. посібник . Харків, 1996. – 42с., ноти.
 22. Шумський М. О. Хрестоматія з оркестрового класу. Частина І. Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2013. 389 с.